

Onderwerp Vaststellen uitvoeringsagenda Haarlemse transitievisie warmte	
Nummer	2023/405029
Portefeuillehouder	Berkhout, R.A.H.
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling
Afdeling	ECDW
Auteur	Nieuwenhuijs, S.
Telefoonnummer	023-5113826
Email	snieuwenhuijs@haarlem.nl
Kernboodschap	De wereldwijde klimaatcrisis vraagt om zowel beperking van energieverbruik als vergroting van schone energieopwekking. De gemeente werkt daarom samen met bedrijven, bewonersinitiatieven en partners aan de beste oplossingen om onze huizen en gebouwen zonder aardgas te verwarmen. Haarlem wil in 2040 aardgasvrij zijn. We streven naar 60% CO₂-reductie in 2030. Begin 2021 heeft Haarlem de Transitievisie Warmte vastgesteld. Hierin staan de mogelijke oplossingen voor onze stad voor aardgasvrij verwarmen. Ook zijn besluiten genomen over hoe we in Haarlem omgaan met bronnen, betaalbaarheid en governance hiervan. Inmiddels heeft het Rijk de benodigde middelen beschikbaar gesteld en kunnen we vaart maken om allereerst de doelstelling voor 2030 te behalen, met als einddoel Haarlem Aardgasvrij in 2040. In deze uitvoeringsagenda staat welke projecten de komende jaren uitgevoerd worden. De eerste focus ligt hierbij op isoleren. In alle situaties is het beperken van de energievraag namelijk de eerste noodzakelijke stap naar aardgasvrij wonen en werken. Daarom ondersteunen we elke Haarlemmer bij het isoleren, passend bij de eigen situatie. Het voorkomen van energiarmonde is hierbij een belangrijk uitgangspunt. We zetten gerichte collectieve isolatie aanpakken op voor verschillende doelgroepen. Zo is het de bedoeling om voor 2030 alle VvE's boven de 8 eenheden te hebben ondersteund met een adviestraject. Uiteraard gaan we door met onze warmtenetprojecten en proberen we deze op te schalen waar mogelijk. We gaan versneld op zoek naar nieuwe collectieve initiatieven. Met alle projecten verwachten we de komende jaren steeds meer en betere kennis en ervaring op te doen om onze aanpak te verfijnen en op te schalen naar andere doelgroepen of andere delen van de stad.

Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter bespreking naar de commissie Beheer.
Relevante eerdere besluiten	• Duurzame warmtebronnen voor Haarlem (2019/393567) raad 11 juli 2019 • Duurzame warmte Haarlem, Governance: (2019/691719) raad 21 november 2019 • Duurzame warmte Haarlem, Betaalbaarheid: (2019/953868) commissie beheer 13 februari 2020 • Haarlemse Transitievisie Warmte (2021/254262) raad 1 juli 2021 • Aanpak Energiearmoede (2022/1407442) commissie samenleving 27 oktober 2022 • Update Haarlemse Routekaart Duurzaamheid (2022/1782261), commissie beheer 9 maart 2023 • Aanpak 1^e tranche Haarlems Isolatie Programma (2023/248775) commissie 6 april
Besluit College d.d. 21 april 2023	Het college van burgemeester en wethouders Besluit: 1. De uitvoeringsagenda Haarlemse Transitievisie Warmte vast te stellen de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

Met haar duurzaamheidsambitie loopt Haarlem vooruit op andere gemeenten en wil Haarlem 60% CO2 reductie realiseren in 2030 zoals vastgelegd in de Routekaart Duurzaamheid. Al jaren investeert het college in de energietransitie die moet leiden tot een duurzamer en betaalbare energievoorziening voor alle Haarlemmers. De gemeente ondersteunt woningeigenaren uit alle inkomensgroepen.

Begin 2021 heeft Haarlem de Transitievisie Warmte vastgesteld. De visie laat het toekomstbeeld voor aardgasvrij verwarmen zien. Deze wordt nu aangevuld met een uitvoeringsagenda. Met de uitvoeringsagenda brengen we versnelling aan in de uitvoering zodat we in 2030 op 60% CO2-uitstoot reductie uitkomen met als einddoel: Haarlem aardgasvrij in 2040.

In alle situaties is het beperken van de energievraag door isolatie de eerste noodzakelijke stap naar aardgasvrij wonen en werken. Daarom ondersteunen we elke Haarlemmer bij het isoleren. Ook is de

aanpak energiearmoede een belangrijk uitgangspunt in deze projectmatige aanpak. We hebben gerichte collectieve isolatie aanpakken voor verschillende doelgroepen waardoor schaal en tempo wordt bereikt. Uiteraard gaan we door met onze warmtenetprojecten en proberen deze op te schalen waar mogelijk. Buurt- en wijk initiatieven om aardgasvrij te worden staan we met raad en daad bij.

In die gebieden waar geen grootschalig warmtenet gepland is, intensiveren we de projecten om bewoners en ondernemers te begeleiden om stap voor stap aardgasvrij te worden. Dit betekent dat we de pilot voor wijkgerichte isolatieactie opschalen naar meer buurten/wijken en jaarlijks collectieve inkoopacties organiseren voor hybride warmtepompen, isolatie en zonnepanelen. Eigenaren van huizen die na 1995 gebouwd zijn worden voorgelicht over en ondersteund bij de relatief kleine stap die zij moeten zetten om aardgasvrij te worden. We benaderen VvE's om in hun meerjarenonderhoudsprogramma's op te nemen hoe ze aardgasvrij kunnen worden en begeleiden hen met ons adviesproject. Om bewoners en ondernemers te ondersteunen continueren we het online loket en maken we meerdere fysieke loketten in de stad mogelijk, zoals in Schalkwijk, Haarlemmer Kweektuin, Ramplaankwartier en het centrum. Met de corporaties maken we aanvullende prestatieafspraken zodat er geen woningen met lage energie labels meer aangeboden worden voor huurders.

Haarlem kiest primair voor een faciliterende en stimulerende rol. Concreet betekent dit dat de gemeente initiatieven van de markt en van inwoners, zoals een energiecoöperatie of een bewonersinitiatief omarmt. De gemeente faciliteert, stimuleert en organiseert de samenwerking tussen partijen om te borgen dat bewoners en bedrijven de energietransitie kunnen realiseren. Daarmee is ook het wegnemen van drempels, motiveren, aanjagen en inspireren een continue rol van de gemeente. Soms is dat met financiële instrumenten zoals subsidies en leningen, met kennis en communicatie of met technische sturing. De gemeente neemt daarnaast een beleidsmatige, richtinggevende, regulerende en regisserende rol. Het gaat hier om het signaleren en benutten van koppelkansen, het afstemmen met andere ontwikkelingen in het gebied: kortom de warmteregie.

2. Besluitpunten college

1. De uitvoeringsagenda Haarlemse transitievisie warmte vast te stellen.

3. Beoogd resultaat

In 2021 is de Haarlemse Transitievisie warmte vastgesteld. Haarlem wil een duurzame, sociale en toekomstbestendige stad zijn. Met de ambitie om in 2040 van het aardgas af te zijn, staat de gemeente voor de opgave om de komende twintig jaar alle woningen en andere gebouwen van het aardgas los te koppelen, leidend tot 60% CO₂reductie in 2030.

Met de uitvoeringsagenda en met behulp van de inzet van de CDOKE middelen, de zogenaamde artikel 2 middelen van het Rijk, wil de gemeente het tempo versnellen door de komende jaren extra inzet te plegen.

4. Argumenten

1. Het besluit past in het ingezet beleid

De Transitievisie Warmte is vastgesteld. De projectplannen zijn of worden conform de eerder vastgestelde kaders op het gebied van duurzaamheid (bronnen), governance en betaalbaarheid opgesteld. Als bij de voorbereiding van de uitvoering van deze projecten andere of aanvullende kaders nodig zijn worden deze aan de raad voorgelegd.

2. Versnelling uitvoering is nodig

De Routekaart Duurzaamheid is geactualiseerd en de doelen zijn aangescherpt. Voor zowel het transitiepad Wonen als Werken moet versnelling plaatsvinden om de doelstelling CO2 reductie in 2030 te behalen.

3. De uitvoeringsmiddelen zijn door het rijk toegekend

Het Rijk stelt middelen beschikbaar: de uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid (CDOKE middelen). Deze middelen zijn met name bestemd voor personele capaciteit bij decentrale overheden zoals de gemeente. Voor Haarlem gaat het om een jaarlijks bedrag van €2.9 miljoen voor de komende 3 jaar. In de uitvoeringsagenda is aangegeven hoe de organisatie van de projectmatige aanpak is opgepakt.

4. Geen uitvoering zonder zorgvuldige participatie

Het college heeft bij het opstellen van de Transitievisie Warmte bewust gekozen voor een aanpak gericht op participatie, draagvlak en gebruik maken van bewonersinitiatieven. De projectplannen in de uitvoeringsagenda vallen binnen de Transitievisie Warmte en zullen in de uitvoering, zeker bij de collectieve aanpakken, uitgaan van participatie van inwoners en stakeholders.

5. Duurzaamheidsparagraaf

Met deze strategie versnelt het college de uitvoering om zo een grotere bijdrage te leveren dan de 15% aardgasvrije woningen in 2030 uit de TVW en daarmee het einddoel van een aardgasvrije stad in 2040 te realiseren.

Met de duurzaamheidsbegroting en de proefopstelling effectindicatoren wordt vanaf 2021 de voortgang jaarlijks gemonitord. Met de Haarlemse Routekaart Duurzaamheid maakt het college inzichtelijk welke doelen Haarlem in 2030 en 2040 heeft om CO2 te reduceren, hoe ze die doelen wil halen en wat er aanvullend nodig is om de doelen te halen.

5. Risico's en kanttekeningen

1. *Benodigde capaciteit is niet of onvoldoende beschikbaar*

Alle gemeenten krijgen nu extra middelen om capaciteit aan te trekken op een toch al krappe arbeidsmarkt. Extra inzet wordt gevraagd van relevante (advies)bureaus én van uitvoerende bouw- en installatiebedrijven. Vertraging in de uitvoering van plannen kan een gevolg zijn. Dit is een hoog risico.

Beheersmaatregel: capaciteit zo snel mogelijk aantrekken i.s.m. HR. Middels een campagne voor werken bij de gemeente Haarlem opgezet door onze HR afdeling zijn we proactief bezig nieuwe medewerkers te werven. In de recent afgeronde aanbesteding voor raamcontractpartners hebben we een 8 jarig contract afgesloten waarmee we kennispartners voor langere tijd aan ons binden. En via marktconsultatie binden we bouw- en installatiebedrijven aan onze projecten waar dat kan en mag.

2. *Capaciteit elektriciteitsnet*

Bij het aardgasvrij maken van woningen en kantoren betekent dit dat er meer capaciteit gevraagd zal worden van het elektriciteitsnet. Op dit moment is er voor gemeente Haarlem nog geen zorg omdat er voldoende netcapaciteit beschikbaar is. Van belang is dat dit ook zo blijft bij een versnelde elektrificatie. Liander concludeert op basis van alle aangeleverde informatie dat voor de woningbouwprojecten en de huidige energietransitieplannen in de wijken tot 2030 geen aansluitproblemen worden voorzien. Voor de grootverbruikersaansluitingen kunnen in de toekomst congestie issues ontstaan. Een toekomstige codewijziging van Autoriteit Consument en Markt kan dit risico wegnemen.

Beheersmaatregel 1: Gemeente Haarlem heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in de samenwerking met Liander. Belangrijk is om continu in goed overleg met Liander blijven.

Beheersmaatregel 2: Andere gemeenten met netcongestieproblemen moeten innoveren en passen slimme energienetwerken (smartgrids) en opslagmogelijkheden toe. Volgen van deze ontwikkelingen helpt ons bij het vermijden van netcongestie. Goed gebruik maken van opgedane kennis van andere gemeenten.

3. *Wetgeving is nog niet gereed*

De warmtetransitie is complexe materie en vraagt om helderheid in juridische mogelijkheden, - verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden. Wetgeving moet drempels wegnemen om warmtenetten of andere collectieve oplossingen te kunnen realiseren. De Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw) gaat in 2023 door de politieke besluitvorming (wordt na het zomerreces in 2023 aangeboden aan de Tweede Kamer). Of dit voorstel de eindstreep gaat halen is nog de vraag. Ook het opstellen van een Soortenmanagementplan om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming vraagt tijd. Dit kan consequenties hebben voor onze collectieve isolatie aanpakken.

Beheersmaatregel: in afwachting van wetgeving zoveel mogelijk voorbereidende stappen afronden en, indien het risico groot is, alternatieve scenario's afwegen en uitvoeren indien mogelijk. Lobby opzetten samen met de VNG en Provincie, of eventueel MRA.

6. Uitvoering

Op dit moment verwacht het college geen aanvullende kaders nodig te hebben voor de projecten Ramplaankwartier, Schalkwijk, woningen gebouwd na 1995. De geplande jaaragendapunten (de zgn. warmte uitvoeringsplannen) kunnen daarom vervallen.

Monitoring vindt plaats via de duurzaamheidsbegroting in de p&c cyclus waarin ook de voortgang van de routekaart co2 reductie staat opgenomen. Daarnaast is het college voornemens de commissie middels halfjaarlijkse voortgangsrapportages te informeren over de stand van zaken van de verschillende projecten. Daarnaast kennen projecten hun eigen besluitvormingsprocessen en zullen deze separaat worden voorgelegd. Voor deze uitvoering wordt gewerkt binnen de door de raad vastgestelde kaders van de transitievisie warmte en de bronnenstrategie. Eind 2024 is hiervoor een actualisatie voorzien.

7. Bijlagen

Bijlage 1 Uitvoeringsagenda Haarlemse Transitievisie Warmte